

CREOLE
CREOLE
KOGUI
BAMANA
YUKPA
WAYUNAÍKI
ACHAGUA
ROMANI
BITE IRINAKA LENGUA DE RAÍZ
BARÍ
TULE KICHWA
WOUNÁN U'WA
EMBERA HITNÚ CUIBA
TATUYO TINIGUA PIAROA SIKUANI
ÑENGATÚ GUAYABERO SIRIANO SÁLIBA
CARAPANA PUINAVE PIAPOCO
EDUÚRIA TARIANO CARIJONA KURRIPAKO
NAMTRIK WANANO TUYUCA KUBEÓ BARÁ
YANACONA NASAYUWE DESANO PISAMIRA
INGA PIRATAPUYO YURUTÍ BARASANO
AWA PIT UITOTO TUKANO MAKUNA
CABIYARI COEGUAJE KAMENTSA KAKUA YUHUP
COFÁN SIONA MIRÁÑA
TANIMUKA ANDOQUE
COCAMAMA NONUYA
MUINANE OCAINA
TIKUNA
BORA
YAGUA

IKUN

Acuerdo Final para la Terminación del Conflicto Armado

Una publicación de
**La Oficina del Alto
Comisionado para la Paz**
y traducida por
MinCultura

KÓ`KO NANUKIN ZAKACHO`KUMEY NANUNGWA NI AGWASI WASEYKUMANA

Ema paperiseri rimaseykumey una kó`ko nanukin zakü a`chokumana ni, Abana ayeku rimaseykumana, awajinari Gobiernu Nacionar awiri FARC-EP winnari, aweri ingumén akutu kurebori umún nanundi izari waseykumana chuzunhakumey ni chinwa juna nñeyka, aweki emajinari ingwi yow waseykumey unabagwi kütwinuga ni, unkupari zweykweyka chukumengwa sí rimaseykumana naba tanü zanamu munákin amecha kweyza nanudi gunti izari nunna.

INGWI JUNA NEYKA

INGWI ABITI CHEY NA`BA AWI ZWEYKWA SÍ KOROMBIA: INGWI YOW CHEY NA`BA UKUMUYA DIWÜN RE`BUNNA.

In`gwi yow cheyse nisi awkweyka diwün re`bunna neykari unkunisi awkweyka umen diwün nanungwa nika awizanandi izari nñenna ni, cheysin kwuya umún diwün winazariza nanundi izari, nña`ba pari eygwi neki unkupari awkweykarí kwakumu nariza nandi izari awiri tanü zanamu kwasa awiri muná amecha awizanandi izari ni.

- Cheysin nisi awajinaze nari na`ba remasi neyka cheysi kwuya jinaze nari na`ba ikü jina ayeygwi cheysin winkwuya jinaze nari ni.
- Uyari Estadu neyka ká`gumusikuri wa`sí zoriza nandi achwi jumü a`si ni, na`ba meynü zñeykari ingwikin regawi, umungwi peyku re`gaw nari cheyse unkuniga naba pouru zñekü kwuya jina, na`ba zamü unzarisi zoya umún chow achwi, awiri kunkunu chow chwi na`ba zey awkweyka jwunjwundi jumü a`kuma awizanandi izari neyka.
- Ká`a iakwey zoyeyka anísi zoyerí umen agutári a`zuna re`masi nazeri nanu nanno izari ni.
- Ema cheyse nisi awkweyka nanungwa ní agugeykari in`gwi ywo neykaze nari ni; aweri, korombia zanü cheyse nisi zoyerí in`gwi arñimu awa kawi. Ayey

**Acuerdo
de
Paz**

rebori zwenge'ri ʉnkapari zori umén zi ʉgazana neyka minsʉ arunhá izanʉngwa ni, na`ba umén nasi winazʉna jina, awiri bisinʉ neki awún jumʉ winʉkaniku neyka jina, na`ba kanʉ du nanu neyka zarisi azoyanekʉ zanʉ na`ba ajwa inʉ unhageykuya jumʉ à niku naba nanʉngwa ni.

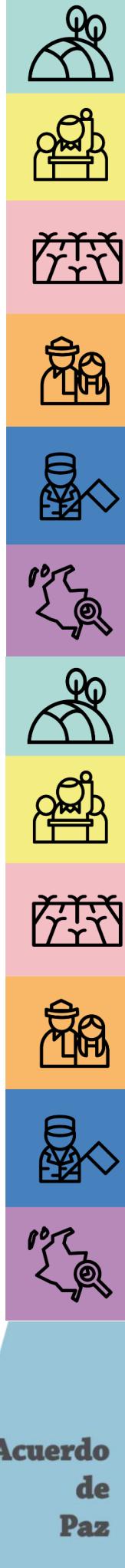
I. Apau kʉnisi awiri ká`a ʉnkamʉkʉnhasi zweykwa

Kwa ʉnkuya ukumayin ká`a ayaze kinki jwa kʉsa bisinʉ a`cho unajwiri bunachʉ ká`sín niga jinaze kwa ká`a awún kʉnanu nase aregaru agakawʉngwa nari, neykari maykʉnʉ ectarea kindi ingwi uga kʉgi nanukin ey kʉnariza nandi izari.

- Ká`a bisinʉ a`cho ukumʉyari emi pari nʉga ʉnnisi nanungwa ni: (ingwi) sakukuse apau aki awa; (mouga) ká`a apau kʉnanʉ neyka nʉnay nanu nari ikwakumey azoyana gobiernuse ʉngu`na; (maykʉnʉ) eygwi abiti rebuna, kwa re`kumʉya awiri kʉn chi`kirú achwi zwengwa re`bunna jumʉ akumʉyaba pari; (makeywa) iwa gobiernuse ká`a apause a`kichi zoya remasi nase kamʉkanʉn gwa`su nari zoyame awiri ká`a zi azey zoyame apau nachʉka; (asewa) gobiernuse ikwakumey apause akichi aweki a`zasari awa remasi nase kamʉkanʉngwasi ukumʉya; awiri (chinwa) ká`azupause gobiernuse aregaru akʉwa neyka jina nanʉngwa ni.
- Ingʉ eygwi diwén nari ikwakumʉkwey neyka jumʉ azagwi ukumʉngwa ni, beki aregaru twire key awiri jwi atanigawi ukumey neki.
- Ká`a zʉpau jwa kʉsi ukumʉngwa nari nanukwey neyka jumʉ a`sa ukumʉngwa ní, koga ectarea neyka apau kanika ukumʉngwa nari.
- Ká`a zʉpau nigari cheywa kwa a`mia ká`se chey anikʉn gwasʉya jina ká`a kʉna`nu neyka kwa awʉn ká`a kiza`nu neyka nanʉngwa ni, aweki a`mia jina cheyse niga umén chow izari na`ba a`mia gʉmʉsinʉ zuguro kʉnʉna awiri akagʉmʉse pari à gasi azoyana jina nanʉngwa ni.
- ká`a apau kʉnikʉkwa neykari inikí kʉjurí awasin ingwi yow mikunari ká`a amʉkanʉn gwasʉkwey mikawi nanukwa gwasi ni (zajuna awiri jwi, awamʉ migʉnkukweyka) na`ba inʉ kwasʉkweykarí dú mezari awkwey zari naba a`neykʉn gwa`sukwey nari (ingʉnʉ, je pasʉkwey zari, du mezari, riwiwkwa, kukweyka, zamʉ mikʉnanukwey nari).

Ká`ari nʉnaí kinki amʉkʉnhasi azwengwasi, du azarunhey na`ba nunaí awi, awaba pari eymi nunaí kinki zarisi awiri nika`kwa achwi na`ba bunigʉmu níku nanʉngwasi eymi nanʉngwa aín:

- Sakuku chey awʉyaze regukʉngwa nari kwasa ukumʉngwa ní, aveykari ingwi yow meynʉ zari away zanʉri agísi zwengwa nari na`ba buni`gʉmu nikukwey

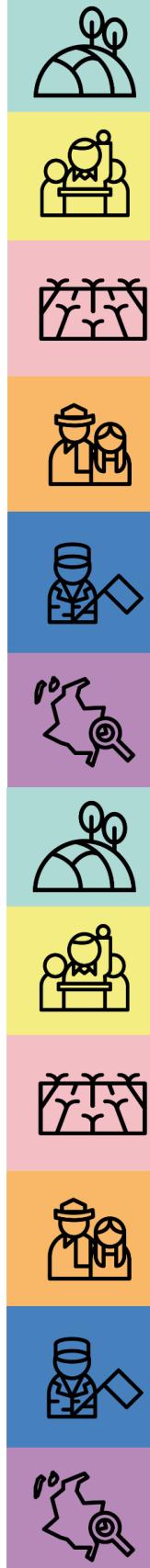
neykari re`gusi zwengwasi.

- Bisinu umun a`zuna kwasa ukumngeri eymari ká`a na`ba nisi zweykwari eymanke tá nariza ní yungwasi, aweki arusí zweykweyka dú warunhun nusi.
- Ketwinusi zweykweyka nanukwey re`gawi ema ká`a regusi azwengeri nanungwa ni, awiri rimaseykumey awizeyka nanukwey regawi Bobiernu, remasi neyka na`ba empresa windimasayun gwasi.
- Ká`a agutari azuneykari akín a`zunin koga kugi zunge yakí nukngwaze nari munu awkwey neyka jumu a`sa ukumngwa, nungeri eymari ká`a a`mukanu gwasi azoriza umun arunhá izanngwasi, na`ba ká`a mikunnachuka umun agutari azasari zweykwey nikngwa nari.
- Eymi awun amun nanukwey neyka itokumngwa ní, ey unigeri in`gwi uga kugi zungeri umun kínni nasi azuñari tikuma kí nukngwasi, awaba pari nasi a`zuna chey awi kuyari díkin kindi a`yuna (50%) awiri riwun awkweyka ayunagwi awngwasi, emari a`mia awiri cheyrwa diwun nuna warunhun nusi, diwun nunkura a`chwun nusi, naba meynu zunay diwun diwun nari kwakura du warunhey.

II. Korombia wanisi zoriza

Umun nanukwey neyka itokumngwa ní, ey unigeri in`gwi uga kugi zungeri umun kínni nasi azuñari tikuma kí nukngwasi, awaba pari nasi a`zuna chey awi kuyari díkin kindi a`yuna (50%) awiri riwun awkweyka ayunagwi awngwasi, emari a`mia awiri cheyrwa diwun nuna warunhun nusi, diwun nunkura a`chwun nusi, naba meynu zunay diwun diwun nari kwakura du warunhey.

- Du zakusi zweykwari, munu awkwey neyka itokumngwa ni ingwunu neyka du kukusi, umun geku nekukin kinkumngwasi na`ba luz awiri internet chey zari akuyayri kinkuma awngwasi, awaba pari umun eygwi re`gawi na`ba je pasukwa awiri dosi awkweykarí eygwi kwasa ukumngwa ni.
- Remasi neyka arusi zorizari, wichamu chukweyka kwasa, riwiwkwa kwasa, kkwa kwasa awiri je mangerase nuga kwasa, ukumyari bunachu cheysin kwyya warunhun nusi nanngwa ni.
- Bunachu chey unisi kwyya umun nikweri azari, zamu neki umun achunhngwasi, sinamu a`kuya na`ba remasi neyka azanungwasiri díkin riwari zweykweyka jumu akumngwa ni, twire unkey, makinasin twire key, jwi atanigawi, zamu ungeysi na`ba nikamu a`zuna kuzanisi awiri chow riwankwa remasi nasin kwngwasi.
- In`gwikin riwankwey neyka kwakumey zwengwasi bunachu cheyse nigasin, asinamusin na`ba ingu eygwi diwun neyka, awiri zamu aneykun gwasi

zweykwa n̄ngéri chey unigari arusi zwengwasi, eymí aw̄ngwasiri akin ká'gumé zari zoyaba ga'kunamuri d̄mukumey zoyeri gobiernuse ey aw̄ngwa ni.

III. Nanukwey neyka kinki ayaze nari itosi ema bunachú cheyse winniga jinari zamú wingey awizaba arusí zwengwasi.

Bisinú awiri korombia, meynú z̄nay, m̄chey z̄nanke awamú kawa nanukwey re`bonungwa ní ema zamú umún ḡukwey nari deyrunikú za`nu nanungwasi, na`ba ayeygwi mari za`nu nanungwasi, nandi zamú a`neykun gwasukwa jumú a`sa awiri zamú ungeyukwa ayeygwi meynú z̄nay na`ba zamuri nunaí a'mukunhakumungwa nari sekunari azwengwa ni, awiri nunaí zey azwengwasi.

IV. Arusi zweykweyka ká`a re`nisi zoyay kinki azarunhey.

Akwuyay nasisin umún ch̄wi kuzari, jusirisin unkapunnanke, bisinú jumú a`niku nanke na`ba iniki a`niku naba tá unbageysi zoyabari umún nanukwey neyka arusí zweykweyka akuyanke warunhun nusi umún m̄enú awkwey neyka jumú a`sa awiri j̄wi ayeygwi nanukwey nari n̄nge`ri winazanun nuga jina k̄twinusi awiri inge eymi nanun umún du nariza ni winyukwey k̄nari zoriza twire k̄uya ukumungwa ni, na`ba aya sekunari ayeygwi winzwengwa nari.

MOWGA JUNA NEYKA

GA`KUNAMU NA`BA KUTWINUSI ZWEYKWA: IN`GWI NANUKIN UNKUTWINUSI ZWEYKWA TANU ZANAMU KWAKUMUNGWA NARI.

Tanú zanamú kwasukwari in`gwi nanukin unkutwinusi zweykwa k̄juni unge`ri diwén diwén nari kwakura jumú akumungwasi, n̄nankeri diwén diwén arunhakumuya z̄sakuku nikun nuga naba remasi akwuya neykarí arukukwa na`ba pinna d̄mariza d̄músiza nanu nanno pinna unkamukariza a`chwén nusi, naba pariri zí re`zey gucha zweykwari tisi zoriza nani ungeri ga`kunamusin zén iwari nanungwasi.

I. Nannamú kawa awiri nanukwey re`bonungwa ema diwén ga`kunamú d̄músungwa nari.

Nanukwey neyka kwasa ukumungwa ní ungeri ga`kunamú bisinú ka`nusí d̄músuya awiri diwén nari ayeygwi ga`kunamú d̄músuya leyse gugaba ta nari

**Acuerdo
de
Paz**

kwéngwa, na`ba ingü unkutwinuga ga`kunamü diwán dumusuya awiri mowga eymina du jwa asuya kunkunuzanü si zanü ayeygwi ey unige`ri ema zorizeyka ingwikin ga`kunamü ibonungwa nari. Ema ga`kunamü dumantkwa bona awaba inusi Gobiernuri ley nikungwa nari ga`kunamü du kükusagwi awüngwa ni, emi bisinü kwakumüyaba zanu agagu`nasin nari awüngwa ni.

II. Azi kiza`nu nanüngwa nari ema ga`kunamü dumusi zoya jinari.

Ga`kunamü dumusuya jina azi kiza`nu nanüngwa nariri tanü azanükwey neykin twire kuya ukumüngwa ni, ayey nikungwasiri emajunasin ukumüngwa: a) ley du kawi igow awiri bisinü du kawi a`cho; b) azi kizanakwa achwi; c) ikwükwa kwasa; d) azi zoyo achwi awiri seküñari zweykwa.

Eyma zaná nari, dumari azoya zusaku neykarí azi kizanükwey nanu neyka kunari, bisinüze nari dumuna awiri re`masi naze nari na`ba bunachu derechu künuna ikwüya.

III. Pinna dumantkwey nari pouruse akwüyeyka kutwinusi zwengwa nari.

Azi kizanükwey na`nu nanüngwasi ga`kunamü windumasuya, bisinü zanü, yanke neki naykwa, na`ba inü kwa a`chu nachüka inguna achonünge.

Gunü a`sä ukumüngwa ni bisinü a`nuga jina, remasi naze nari dumuna in`gwi korombia zanü, emari ley boriza unkwaseykuñngwa nari nüneri azi mikizün kuchü a`u nari na`ba pinna dumantkwey nanüngwase nari, awiri eygwi ajwa junu neki bisinüen pari ukumükwey neyka ukumüngwasi na`ba remasi nasis awkwey neyka ayeygwi, beki iniki kwa a`chu nachüka nayüngre`ri azi mikiza`nu nanüngwasi. Gobiernuri nanükwey naze nari inuri ayey regow awüngwa ni ga`kunamü waseykuñana na`ba kütü kuregawi.

Pinna nanükwey künanüngwa nari beki terevision remasi naze kwa diwün na`ba neki asaykwey künanüngwasi.

In`gwi eygwi abiti gunü sà`a ukumüngwa ni ema radio remasi neykaze nari kwéngwa nari; riwiwkwey neyka agawingwasi nikuya jinaze nari remasi naze kwéngwa ni; ayaze nari jwi kwéngwa ni ungeri awkwey kwa jwa`sün gwasükwey nanüngwa nari iniki kunsamu tanü zanamuñse waseykuñngwa nari, na`ba ingü eygwi diwün neyka ayeygwi.

Nanükwey neyka gwamu anunkure`sa awüngwa nari, unkwükwey nanüngwa nari, na`ba chow riwün awiri riwün a`u ananüngwa nari.

Bisinü ingwi korombia a`mukanüngwa nari kwasa ukumüngwa ni, ungeri gwamu unkure`si na`ba mu`chey kwükwey nari awiri bisinü meynü zunay ayeygwi, awari

**Acuerdo
de
Paz**

inkiri eymi nariza ni yngwa nari awiri Gobiernu iniki awajunin kchwi nanngwa nari na`ba inawi zoyin ayeygwi, beki: gwam unkure`sí tnhanachka awkwari awkey regawi, taní riwari kwkwey nari, awiri riwn a`u ananngwa nari; chow unkachwi diwn nnkurari, na`ba riwasaykwa ayeygwi, ga`kunamu diwn migikwkwa ayeygwi, na`ba ingdiwn neyka ayeygwi.

Isenari awiri sekunari zwengwa re`masi nase

Gobiernuri nankwey neykas inire yngwa nari kwasa awngwa ni, na`ba remasi nase se inari zwegwa nari awiri nnaí inse inanya, na`ba nankwey neykas inire yngwa ni ema se nna se nanamu agawinhngwa nari remasi neyka sin.

Ga`kunamu jumu a`kumungwa nari ema remasi neyka nikundi izuna awiri aya`bari kuchunsi gunti anariza.

Sekunen ukumungwa ní amkanamu kawa awiri bisin ká`arenikuyay nanngwa ni í zoya ayeygwi, ey unige`ri remasi neyka dumari zoya umn nankwey nanngwasi iniki nariza ni gwasi arusi zoriza waseykumuyaba, na`ba ayeygwi jumu a`sa ukumungwa ni remasi neyka dumuna asakuku knuna jinari meyn znay zan, awaba ingu eygwi diwn neyka.

III. Nankwey neyka ayey kinki nika awngwa nari ema umn ga`kunamu dumukumuyin kutwi nusi zwengwa nari

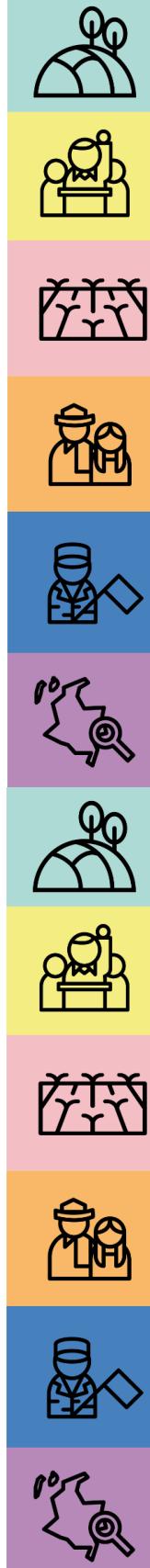
Nankwey regawi ema ayey kinki nanngwa nari unigeri ga`kunamu dumukumuyin umn kutwinusi zwengwa nari, awiri ga`kunamusin unkupari azoyindi dikan inikiri mikunari zweykwa.

Nanngwa ni unkuya ukumuyin ema mikunanankwa awiri mikunari zweykwa neykari jwa a`kumey zoyaba tá kingwi neki na`nu nanngwasi. Eyma zana narigwi, zuguro unkunisi ga`kunamu dumusajunyari jwn jwndi nankwey knisisa neyka. Awaba pari nankwey re`bonungwa ni jwisin ga`kunamu dumusuya jinaze nari, eyma zanagwi nari asay winzorizari nankwey zna knari zwengwa ni.

Nankwey nisiza ema beki kutwinusi zweykwa na`ba sakuku nikajuna ga`kunamu dumusuya wasay azwengwa neyka.

Nankwey neyka jumu a`sa ukumungwa ema kutwinusi zweykwa umn sumnankwey nanngwasi sakuku anikajunyin, beki cedula neki mun achunhkwey regawi umn nankwey knana naseri, awiri zi rezey zweykwey niku nanngwasi sakuku nikajunyari. Eyma zanagwi nari censu nikkwaze nari mimasey ukumugwa nangwa ni, na`ba sakuku cho ukumungwa ema sakuku nikajunyari nunaí unikngwasi, awaba pari computadorse ta iniki nankwey nanngwasi

**Acuerdo
de
Paz**

jumu a`sa ukumungwa ni.

Ley untasukwa awiri bisinu re`nusi zoya ayeygwi.

Botu anikungwaze nari zun nanukwey neyka kwasa ukumungwa, ayari eyma juna du jwa a`suya jina, unigeri Gobiernu eymi awamu kawin key nungeri umun rinhuregukukwey kunanungwasi bisinu botu anigin zanuri, awiri eygwi abiti regawi, awiri umun ta neyka uwengwa nari. Eymi awamu kawin Gobiernu keykumuyaba pariri inu umun nanukwey neyka unikungwa ni.

kuri kukukumungwa ingwi ga`kunamu dumusu awkwa na`ba pinna kutwinusi zweykwa

Nanukwey neyka jumu a`s*u* azwengwa nari ema arekwera nenun in`gwi nanukin dumankuwari rigawingwasi, sakuku aninkungwa nari, remasi neyka isanugweri zwengwa nari, awaba bisinu remasi naz*e* ayeygwi, na`ba wasay awiri a`mia sakuku nisiza ga`kunamu dumusukwa nig*a*ba.

Sakuku nikajuna munu nanukin nanungwa ema tanu zanamu kwakumey zengwaze nari

In`gwi uga chinwa kutwo nanukin abiti kwasa ukumungwa munu nanikin, unigeri ley bonuyeku mowga resa nanukin kindi nukungwa nari, eyunige`ri umun unkupari tari zoyanay zanu, azin*o* izanu nari zoya na`ba umun a`zana`ku wina jinari umun kutwinusi zweykwey kunanungwa nari.

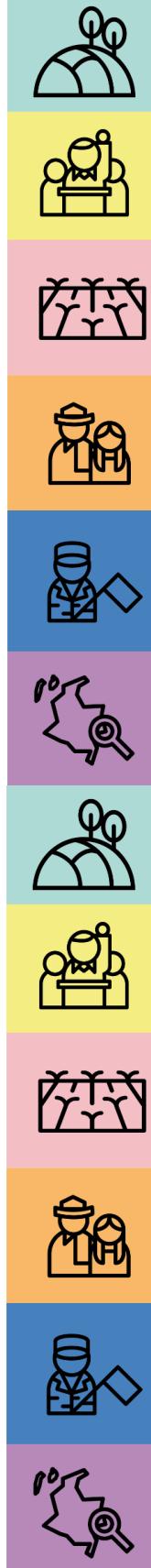
MAYKUNU JUNA NEYKA UNKUPARI ZWEYKWA IWISUNGWA

ZACHAY AWKWEYKA CHUKUMUNGWA NARI KWA UNKEYKUMANA AWIRI ZÍ REZUGWA CHUKUMUNGWA NARI, NA`BA JURISI CHUKUMEY ZWENGWA NARI AYEYGWI.

Sanusí zaku a`cho ukumuwa neykari unkupari zweykweyka chusi zweyniwingwa nari ni, zi re`zey awiri ayaze nari inu awi awkweykwa chusi, naba pari remasi neyka a`muchusi zweykwey nig*a*ayeygwi.

Ayey unchunhey zweykwa nadi rimasey ukumana agwanaí regawkwey nika awiza na`nu nanno, awiri jusiri chusukwey nika, awa`ba pari bisinu nanukwey regawkwey ema kunkunzanu bunachu unkuyanke tagwi unnari kwey zwengwa nari.

**Acuerdo
de
Paz**

Jusiri chusi zweykweyka nunaí awamʉ kawa nanu nanno, eymi nariza ní gwakʉkwey awiri sekunānukwey nisiza nanu nanno ema nacione unida auga`ba pari, eyma jinari jusiri narí aweykari yow ipanʉngwa nanu nanno ema monumentu zakinuga gawʉngwa nari.

Ema ʉnkʉpari zeykwa chukumʉngwa nari awiri zire`zey zweykwa ayeygwi yow kʉchʉ, beki jusiri chusi zoriza neyka kʉnkʉnʉnzanʉri, na`ba pari beki bunachʉsí ʉnwinkwʉn nakʉngwa neki nariza nariri mowga uga mowga kʉtow nanukin nukʉkwey neyka jwa kʉsa ukumʉyin, na`ba pari chinwa nanukin ayeygwi agwa naí kinki nikʉngwa nari.

Ema rimaseykʉmey kwa ʉnkeykumana neykari koga capituro nanukin nani, eyma neykari mowga uga asewa kʉtow protoco nabatá ayey rebonʉngwa nari, na`ba aya`ba kʉtwinuga ingʉ neykasin ayeygwi ema jusiri chukumey zwengwa si. Protocoloseri na`ba gugín regʉwa kʉtwinugabari eymi kawi inikiri nisiza ni anagwana nani du kawi ukumʉngwasi.

I. Nanʉngweyka zakʉ a`chokumʉyin.

- Wanikʉngweyka jwiasin nenʉn a`nisí nani, na`ba nikamʉ kwʉngwa ayeygwi neykari 180 jwi zunaba ʉnchunhakumʉngwa nari, ema jusiri chukumey zwengwa eymakin kanikuya achwʉn nusi.
- Eymiri ayey nanʉngwa nari aji awkweyka nenʉn kʉtwinuga ni, na`ba sekʉnari zeykwey nariza, ayey kinki niko achwi, na`ba ejersitusi pariri inʉri nanukwey anukʉngwa`bari regawi zwengwa.

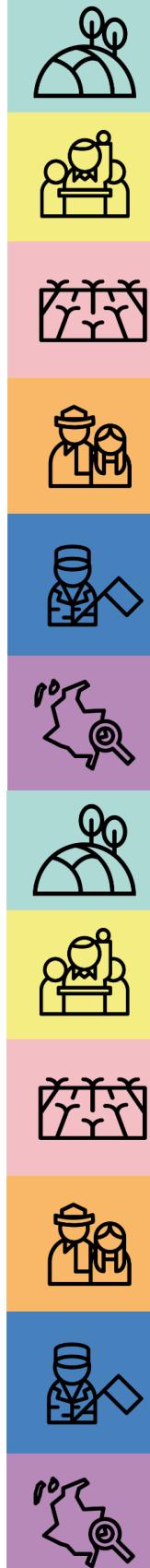
II. Jusiri chusi zwekweyka emi awi ukumʉngwa yeyka

- Maykʉnʉ uga asewa kʉtow nanukin inikiri nanu nariza ni agwana ni emi rimaseykumey kwa ʉnkeykumey unaba inusi, eyma neykari kʉtʉ na kawa nani.
- Kwa ʉnkʉya ukumana ʉnchunhu nʉn neki ukumeyza na`me jarin izari ni jusiri chusi ukumeyzay, awa`ba pari bunachʉ kwey zoyeyka sí agazay niku nanʉngwa nari.

III. Ayey niko a`chwi izenari awiri sekʉnari zweykweyka

- Maykʉnʉ neyka renusi ukumʉngwa ní (gobiernu, ONU na`ba kʉnkʉnʉn zanʉ)

**Acuerdo
de
Paz**

emajinari kwa unkuya ukumana ayey unchonungwa a'chwi sekunannungwa nari ni, na`ba inchonukwey niku neki nariza na`me se inanungwa nari.

- O'kutrigun pari ayey niko izare se kananungwa jusiri chukumey zoya`ba awaba pari nanukwey eyminari rebori zwengwa.
- Ayey unchono izari sekunari zwengwari ingwi si kinneki kutwinusi zwey nankwa`ba kuts ka`nusi nani, awa`ba ta yukweyka awiri tanus riwanukwa, awa`ba nanukwey neyka jumus a'kumey zwengwa, estadu neyka na`ba bisinu neykari akinkinki ingwi korombia na`ba zwengwa ni akwey zoyaze nari.

IV. Nisi zoya`ba nanungwa

- Kunkunun zanu winunni`kumungweku zwengwa nari nunai rigagukungwa, awiri nanungway nikungwa nari, awa`ba pari ejersitu nanukwey re`bonungwa aya chwungwa nari.
- Eyma zana`gwi nari, eymi nanungwa ni agwakungwa beki munu nanukin unni`kumungweku awiri nanungway nikukin 180 jwi nanukin agwa`nukin ayey nanungwa nari.

V. Azi kiza`nu nanungwa nari

- Nanukwey re`bonungwa azi kiza`nu nanungwa nari ema jusiri chusi zwengeri kunkununzanu sí pari, awa`ba du achukwey nanungwa ayey niko izari se kurnari azwenge`ri kunkununzanusi zanu, awa`ba gobiernuse agu`na ayeygwi, na`ba ejersitu jina, awiri ayay kuts twinusi zoya ayeygwi.
- Azi kiza`nu nanungwaze nari protocolo ayeygwi nani, ema ajwun uzweykwa ni`nige, aziki awkwa kange, du sekunananukwa kange ema jusiri nanunuga jina, jieru memuchusukwa neyka kunkununzanuse wesuya.

VI. Awkwa kujunuya

- Nanukwey nanungwa ayey re`bonungwa ema munukin nukungwa na`bari ayey unchori zwengwa nari, awa`ba ayari sekunari zweykwey nikungwa nari (ingwi yow korombia, meynu zunay, awa`ba kwuya muchey).

VII. Jusiri chusi azwengwa

- Paperise rinhagawi azwengwa kuts twinusigwi nani, jwa`sukwey, sekunananukwey, awa`ba ayey niko a'chwi sekunari, ipari, du awi, igusi na`ba yow kuchu apau anukunukwey nikungwa jusiri neyka kunkununzanuse kurnunnari.
- Ayey kinki ONURI jusiri kunkununzanuze nunna ipana awungwa nariri nikukwey

**Acuerdo
de
Paz**

re`bona una, ayey nanukwey neyka warunhakumey awa`ba sekunkunanzanu neyka. Awa`ba pari inuri ayey niko izari se kananungwa neyka ingweti kurenisi neyka ayey unchunhey azwenge`ri, awiri emari kunkunanzanuse eymi nigeykari nigin yun nukungwa ni.

- Ema unkupari zweykwa awa`ba jusiri chusi zweykwa neykari jurisirin unkupari korombia zorikureyka iwisi nani kunkunanzanusin, emari yow jusiri chusukwa kawi zun kunkunun zan re`nusi zoyer, na`ba eygwi jusiri igekuya na neki iza`nu nanungwa nari, iwari du nari kukweyka si unnikungwa nari.

KUNKUNUNZANU JINA DU NARI UNWINKUHUNGWA NARI- INU UNGEYI ZWEYKWA`BA, REMASI UNKUNARI KWUKWABA AWIRI GA`KUNAMU DUMUSI ZWEKWA`BA-INKUNHA WINARUNHEYIN TÁ WINZORI

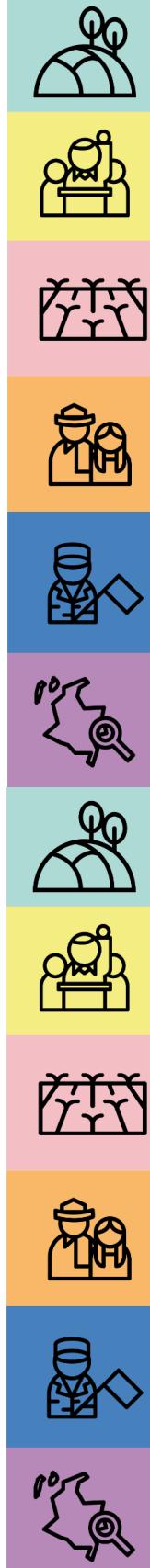
Du nari unwinkwey zoriza neykari ingwi yow inu kunari nanungwa ni, awiri muná zweykwey nari, á na`ba tá awe`ki muná nanukin zun, aveykari re`masi neykagwi winunka`mukariza nanu nanno izanungwa ni, ema kunkunanzanu jusiri chusi zwenge`ri, ikunhu sí zan, asinamu, nungeri remasi nasin kwukwey winukunanungwa nari ká`a re`nikuyay, awiri unkunari kwukwa niga`ba, awiri gwamü anunkure`si zweykwa niga`ba machev kyayasindi tñnhana ne nanki; eymigwi nari, nanukwey nari arusi zweykweyka iniki a`neykun gwa`sukwey kunari, awa`ba re`masi nasin dumankwey kñnanungwa nari.

Kunkunanzanu jusiri chusi unwinkwey zorizeyka ikunha winarunha awa`ba ta zorizeyka narizay ni riwan awkwa`ba kute anuga ni, na`ba ingweti nunay wina`zun awa`ba ta zweykwey winukunisi nanun du nari unwinkwey zwen pana unigeri.

Du nari unkwey zorizeyka nunge`ri diwun agazaruhungwa ni, awiri a`mia awiri cheyrwa neyka a`zarunhun nusi, unge`ki a`mia kinki umun a`zarunhun nusi.

Eyki gümüsintu neyka kunkunanzanu pari achunna neyka e` rimaseykumey unpekumaye kingwi, eyma zanagwi nari akowna jusiri chukumun nunige achunna jinari, umun chow izari, arunha izanungwa ni. Emina eyki gümüsintu winnanun nugari yow derechu kunari aveykari kñchunha ukumungwa ni ema ley zi agazanaze 1448 neyka 2011 zan ya awa`ba tá achwun nusi, awa`ba pariri asinamüsün anunkachonun gwasukwey nungeri ayey re`bonungwa, eyma zanagwi nari, bekun zanu nandi eyku undemisa ukumungwa, kwa nanu nandi azaná neku.

**Acuerdo
de
Paz**

Ga`kunamusingwi anundumari zoriza.

- Jusiri chusi ukumeyzeyka yow iwisa unigeri, bisinu ga`kunamu dumusungwa nari chokumuyari kunkunanzanuse zanu kingwi nanungwa ni, unge`ri leyse gwa`a awaba ta kwungwa nari, aweki ley ya awa`ba ta inuri unchuhun nusi, aweki votu nikukwaba nukin diwen nanungwa ni.
- Diwen nisizeyka nanukin nanungwa nariri, ikuhusí zanu ga`kunamu dumusuyari kug*ı*sin paperise rinhasi awkwaba 19 jwi awiri Julio tima zuna`ba awiri 2016 k*ı*gi zung*ı*ri, ayey nisi zwengwa nari 10% nanukin jwi awekumungwa ni, awa`ba pari 5% kug*ı*sin inkunhu zuga`kunamu chuzunhasi zwengwasi, e` paperise rinha`sa uye pari, aweki 2022 k*ı*zagichu nanu.
- Iwa abiti neyka paperise bonuya ley bunek uwinasungwa jinari, ikuhu kingwi zn winnunkupanungwa ni. Ayey nariki asewa neki nanukwey kunkunun votu nanisi neyka ingweti camara nunay unigeri eyki kaweykari Gobiernuse gugin k*ureg*ow awungwa ni.

Bunachu du nari zamu ungeysi awiri re`masi neyka kwuya`ba ta nanungwa

- Kunkunanzanu ananungwa ni yá uneyska ema zapanukwa chusungwa nari, jusiri chusungwa nari, na`ba unkeykuma una ayey unchunhungwa nari, awiri bisinu wina`nugin pari yana ayey winnunchunha awi nanunge`ri ema paperise windihunkuji zoyanin chwen nusi gobiernuse`ri nanukwey re`gow awungwa ni.
- Unkuya ukumana neyka ayey firma kunika ukumunge`ri bisinu kwasa ukumungwa ni ema du nari kwaweri unwinazunaze nari, ema neykari mowga gobiernusi zanu awa`ba mowga kunkunun zanu sí zanusin winde`nusi eymi kawi nikamuri awkwey nisiza ní yn nukungwa, na`ba unikukwey neyka awiri azi niko a`chwi sekunanun nukungwa, emi unkuya ukumana na`ba chwen nusi.
- zamu ungeysi awkweyka nunaí zwengwa nari, awiri re`masi akwuya`ba tá nari kukweykari paperise agawi zweykwa nenun kujununga ní kunkunun zanu sí ktwinuna neykari, ingu nanukwey neyka eymi ingu ní a`chwi, awa`ba a`neykukwey neyka ayeygw*i*, na`ba kunkunu zari zoya dú chukweyka ktwinusigwi zoriza ni, awa`ba me`muchusukwa ka`inikwuya kwisi zweykwa. Awa`ba pari, jwisin i`mun kindi twire kuya ukumungwa ni, ingweti nunay awangwa nari kwa nanu nandi re`masi nari winawungwa nari, timasin zasanukwa a`nikwuya neyka na`ba 90% igusi, eymari mowga k*ı*gi nanukin nariza ni, na`ba salud nunay kmochukweygwi nari, na`ba aregaru migazasari a`chunna n*ı*nige zweykwa ayeygw*i*, awa`ba inu nisiza ni agwakuya`ba awiri nanungwa re`bori zoyaba beki riwiwkaze nari, urakuze nari, kunsamuze nari,

**Acuerdo
de
Paz**

iniki awkwekaze nari, awiri ʉnzatʉsi zweykwaze nari, awa`ba pari twire key zori awiri remasi neyka ingwakin re`gawi zweykweyka sí ayegwi

RIMASEYKUMEY CHOW RINHACHWI REMASI TUNHUYA JINA KUPARI NANUNGWA

Nanʉngwa ni agwasi nunnari chwi awiri chow ingwi yow a'kwey uweyka emí Korombia; remasi neyka chow a'chwkweyka, dʉmari azoyaba awiri bisinʉ remasi nazey ná`ba dú kʉzari akwey zoriza niwi ká gʉmʉse, kwa fusiri wi nigekwyā jīna nanʉ nuga FARC-EP zakinugase kʉtwinusi zwennuna, eymina fusiri chusi ikunnzey poruse ʉndemina ne unigeki, chow achwi ingwi gunamʉ nanukin achwi kuregusi nanungwa nari.

Ingwi eygwi neykari ema nanungwa ni agwasi zoyanari ema du niku nari ɗagwasi gʉchʉ

Zí ázey remasi neki nika awiri pinna zí aza ikunha zun chow achwkwa wi ni, kwa awʉ dunʉna jīna rinanu nugasin sakuku neki windinregawi fusiri winikekuya jīnse kʉtwinuga na neki í kwa twire key eymina zwenuga na neki í, ema chow riwanukwa agwasi tanʉ zanʉ kwasi zweykwa í chukʉmana chow achú nanay yeika, kʉpari nanungwa nari.

AGAGUSI ZUNEKU ZANAZEY CHOW ACHUKWA AGWASI NUNNARI

Ema ɗagunʉ a gasi nunnari sakuku unhumʉn azʉnekʉ Gobiernu síkʉ pari ukuma nani, emi tʉngey rizoya jīna kuchwnha awʉngwa nari waseykumana

INGWI REGUKA ɗAZEY NARI UKUMUNGWA

Ema sí achünsi zoyerí rémasi neyka tʉngey zoya jīna kʉpanungwa nari kʉtʉ anusi nakʉn nuga ni, munʉ awiri ayei nikʉngwa nari.

SAKUKU PORICIA UMUN AZUNA INGWI JUNAZEY NARI CHÓKUMANÁ

Ema neykari, remasi tʉngʉya jīna áyusʉngwa narí nanʉngwa rimaseykumey uwabári

: PINNA CHOW IZARI ZWEYKWEYNA NARI REBUNNA

Si ichünsi nabári ema dʉmʉsi chow zanamʉ kwasi ingwi jou neyka dʉmari

**Acuerdo
de
Paz**

nábatá awiri wema ne dumanungéki, kwa sakuku ne nungéki, ey awiri ema FARC-EP se kuchwnsi rinakun nuna jina, fusiri chusi ingwi gunamú nanuki diwari winukutwikwa remasi nase awungweri chow achwi ingwi kágumú sikuki nanungwa nari

Emá sí ichünsi neykári makeywa yuna kutu nari nani. Bisinuse duzanisi nanungwa, tási chwi awiri isenari ukumungwa, emazey nariri aykunú neyka

- Remasi neyka awiri ingwi neykasín ingwi chow izanungwa nari
- Remasi neyka inkinkumey rinregusi uwabá chow unzanungwa nari
- Ingwi agusi zoyana presidentisíkú
- Azi kizanu nanungwazey nari abití jina fusiri winchusi FARC-EP se kuchunsi rinanun nuna jina awiri biringwi unchuzanasin sinamusin yow, igwi rinanu neykasín diney undumanú pana unigeri.
- Umún azunase zanu nanuki neyka uyazey nari kutu achokwmana ingwi chow achwi du chwi nanungwa nari UNP.
- Mesa ayei neyka chow izari awiri du chwi.
- Tütü ayei izari rebunna chow izari awiri du chwi.
- Ukumungwa nari rebunna zeyzey ribanisi awiri nikákwa achwi tungukwéy nanunnuga jina.
- Järin riwari du rinachwi zwykwa si.

INGWI BISINU NANUKI NARI TANU ZANU KWASI AWIRI DU CHWI REMASI NEYKA AWIRI GÁGUMUSE AKUYAI.

Ingunu ágasi ukumaneykari tanu zanamu tasi eyey kinki nanungwa áchwi awiri du chwi remasi nazay gágumusi ingwi

Sé inari chwi wazwengwa nikákwa achwi tunguya remasi rinanunnuga jina

Ázarusigwi järin uwari awiri a zi niku nanungwa achwi munú riwanukwéy neyka, ingunu kunari du chwi tanu kwey zunankerí munu ké uwanki nusi kágumuse awiri tanu nugankerí munu riwari jumé anikwya jina pinnazey nanunnugajinasin tanukwéy zunankerí

Uzweykwéy neyka Ingwi zuneku awiri umun azunase sé inari zweykwéy

kawa kágumuse nikamʉ wazuennuga kʉwasi awiri jarin aziki nikakwa achwi ema neykari nikamʉ neyka wazwenugari umʉn azʉnase inʉ agwanay ki wazwen nuko ʉwari sekʉnari, jarin niku neki nariza achui, eyei nika awʉngwa ʉwari azikawi iwikwey kawi nanʉndi eyei kiki kawi iwiza awʉndi ʉwanʉnnusi, gumeynari bunigʉmʉ rerigukʉya sikʉ awánu nanʉngwa ʉwanun nusi.

Ema Nikakwa achwi awʉ dununa jina kʉpari

Kʉtʉ ánusi neykari bisinʉ nanʉ nugába umʉn duzanisi ta unkey nanʉkwey narizanandi ʉwanu nusi.

MAKEYWA NEYKA

KANU DU NANU NEYKA TÍN PARI BUNIGUMU KWAKUMUYA DUREGABI

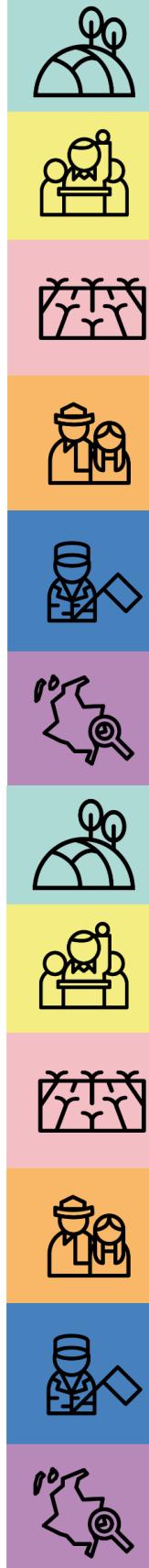
Ema rimaseykumey unankeri Gobiernu Korombia zanʉ awiri FARC-EP zakinugasin riyekari kanʉ du nanu neika tin pari bunigʉmʉ kwakumuya kʉchuhhey rizwengwa awiri nanu ni kinki í bunigʉmʉ kanʉ dʉnanu neyka chʉka kwakumʉngeri, ey awiri ema kanʉ dʉnanu neyka zarisi wesi kwa jwisin ʉntasi ukumʉyanke ayeigwi.

Gobiernu Korombia zanʉ yeikari, twiré ya awʉngwa ema zakáchosí anakʉn nugasi, awiri inʉ Ayei nikukwey regabi keywuri, ayeigwi uzapana awʉngas tʉnguya jina kuchona awʉngasi. Awiri FARC-EP rineykari ayeiwi zagunamʉsi inʉ chüzungasi nanungwa nari, eymi nisi zagunamʉsuyin achukwey nari mʉnʉ ayei regabi nanungwanari ema kanʉ dʉnanu neyka tin pari bunigʉmʉ ninʉgeri. Ey awiri bunigʉmʉ nikwey nigari duregabi ibisi nanungwa nari.

Ema rimaseykumey nʉnnari maykʉnʉ kapituru wasʉya ni: kanʉ du nanu neyka zarisi awi bunigʉmʉ niga duregabi, kanu du nanu neyka ágey zʉna azinó umʉn mezari bunigʉmʉ niga duregabi, awiri kanʉ du nanu neyka zarisi wesi ukʉmʉya kʉpari, ingwi eygwi neykari Gobiernu awiri FARC bunigumu kuchunha awkwazey nari twire jungwa yana ayei nikungwa nari ungunamusi, igwi bunigʉmʉ neyka Ibiza awʉngwa nari, awiri bansi ichʉnhey ema fusiri winigesi rinakun nuna awiri kanʉ dʉnanu neyka wesʉya nunasin.

I. Kanʉ dunanú neyka zarisi bunigʉmʉ niga kʉchunnha awkwey neyka.

**Acuerdo
de
Paz**

Kanʉ dunanu neyka zarisi bunígmʉ niga kʉchünha awkwey na, rimaseykumey uwá'ba agwanari:

- Ingwi bisinʉ ʉyazey nari kinki kutʉ ágow awiri ema kanʉ dunanú neyka awi zarisi zoya tisi zwengwa nari (PNIS), ema kapituru Reforma Rural Integral auga zana Kawi (RRI)
- Kanʉ dunanu neyka eygwi zárisi áu nanʉkwa agwana awiri tisi awkwa agwasi waseykumana ayei unchünhey. Ingwi eygwi neykari, ema rimaseykwmey unábari ema bunachʉ káse nisi kwʉya ayeygwi kunʉ dunanu neyka zarisi niku nanungwa nari awiri eymina ukumey zoyaba rinʉkʉtuisi niku nanʉngwa kwa ey mina wesuyába rinkʉyi niku nanungwa, ingwi eygwi neykari Gobiernu twire í kʉchunsi nanʉngwa nari, awiri (zamʉ kʉ basi) ema kunʉ dunanuneyka zarisi rizoya nʉnnajina kwa kanʉ tasi nikamʉ kunʉnha jina, kwa uya zʉn zarisi kágʉmʉ azey nanu nába awiri kágʉmʉ zʉpausin unkʉbasi kwʉya nun ha jina awiri munʉ ayei regaukwey neyka retasi ingwi remasi nanʉyába.
- Remasi neyka kʉtwinukwey neyka retasi kunʉ dunanu neyka kʉchynhey eyma zana neyka diwʉn awkwey neyka retasi (PISDA)
- Kanʉ dunanu neyka ingʉ zarisi rizoya nʉna jina durebonʉngwa retasi ingʉ diwʉn warünhey.
- Parque zʉneku zanʉ chwi nanʉngwa retasí awiri yʉkʉ zanʉ umʉn peykʉ akwey ingʉ-akuyekʉ najugwa.
- Umʉn chʉwi unkʉregabi kágʉmʉ apau kʉnisi wazwen ánuganke PNIS.
- Sachosi káse kʉtʉ migrʉsʉkwey neyka nikwʉya tasi ukumʉngwa nari ingwi kágʉmʉse you kwa eymina kumana nari tanha, kwa tanʉkey zunanke, kwa pokenʉkwey neyka nikwyane.

I. Kanʉ dunanu neyka agagʉya

Rimaseykumey uwá'bari emá kanʉ dunanu neyka junari ágey ukumʉyari gʉchʉse du kʉnisiwi sʉmʉ nanu ne nanʉnki ey uwin pinnase izanʉkwey nika awiza nanundi izari azarhuakumana.

- Bisinu ema kanu dunanu neykazey nari kʉtʉ ánusi reboriri, ema bisinuse

**Acuerdo
de
Paz**

anusi zoyer coordinador eymi neyka tisundi azunase kütwinusi zoya nanunga nariri, kanu dunanu neyka tikuma awiza nanundi azanun nuga jinasin, awiri chumus asi nanu ni kiki í ema kanu dunanu neyka, awiri gobiernuse anusi rinanunuga kütwinsi, eyei inu wazoyo ázari sé kùnari nanungwa nari.

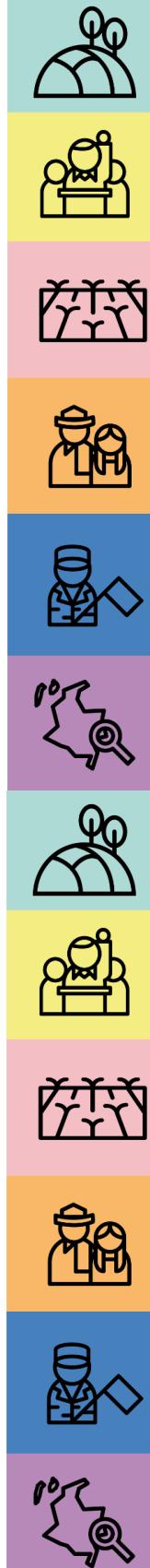
- Ema kanu dunanu neyka ágey rizoya jina chwi nanungwazey nari ayeikwi zuneku uyaçey nari bisinu nusi nanungwa nari.

II. Ema kanu dunanu neyka zarisi wesi ukumuyeikazey nari rimaseykumuyaba rebonuyari:

Jumu ása kùpanna remasi tñnguya awiri kanu dunanu neyka wesi jwí awu dununasi itasi rinikuya awiri eymi nikukwey neyka itisi bunigumu kuchünhu nari eymina zarisi wesi rinunazey nariri, rimaseykumey uwabári waseykumuyari:

- Remasi neyka tñnguya kùpanungwa nari abiti diwun neyka jumu asa awiri eymina izatasi awungwa neyka kütwi eymi neykase ey mi kawi kuregukwey nariza ni gwakungwasi, pouru zunay ingwi yow.
- Ey mi nanungwa ni gwasi biene awiri intu kwey uweyka kanu dunanu neyka uwabase sunna kwa kùnuna izatankwgwa nari eymina nanu nanungwa nari rebunna.
- Gobiernusé ayeigwi jumu asi kanu dunanu neyka zarisi, wesi ingwi atarigun neki iniki dunanu neyka reboriza name, uya nanu nanungwa nari.
- Diwun kùretasí tñnguya jina kùpanungwa nari.
- Kuwusi peiku wasai ukumungwa bisinu remasi nannunugazey jinase Naciones Unidase gwanay, azarühakumungwasi, igwi you waseykumey nunna pinnase warükwası, awiri umun azurun renosi awkwaba ema wasay intu anakun nukanke pouru zunay (OEA, UNASUR, CELAC) awiri rimaseykumey nanunuga pouru michey zanusi peyku zanusi ingwi yow.

**Acuerdo
de
Paz**

ASEWA NEYKA

TUNGUYA JINASE ZI AZEY RIZÓYANA WASEYKUMUYARI

INGWI UNNUSI NUNARI TÁ NEYKA , DU RINREGAUKWA,
DUKUKUSUKWA AWIRI EYGWI NIKE NUN AWUNGWA

I. Ingwi unnusi uwa waseykumuyari:

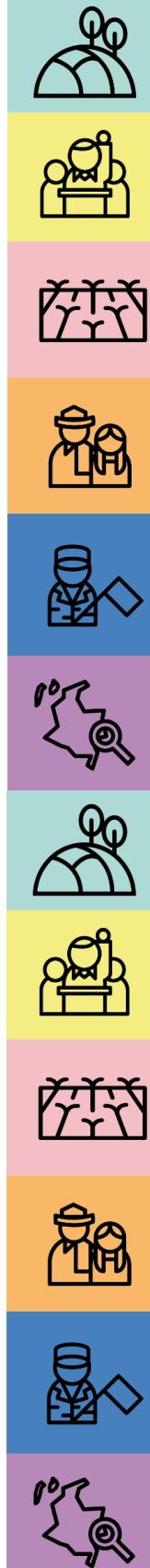
Durinrebori uweyka sumu unchünsi nənaygwi ikənha azəna ema ni:

- Zi ugazey rinuna jina enunəkin kindi zeyzey akwsi
- Eyey unchün gwasi tari nənna si
- Jarin aziki kizanákwa achwi chow chwí tari nənna si zagunaməsəyari.
- Zí agasey nunna, tungey nənnasi guamə winənkəresa awungwasi zugunaməsi.
- Ingwi inkənanəkwari: ema rebori awungwa ingwi nanuki nari rebunna nani
- Azariki nanu nanəngwasiri: bema ne duregabi nungeki, eygwi uniku nanukwa zun
- Kánikwya ni, awiri tá inu nənuki wasay inu zana du akusa awəkwey kawabari du kükəsi
- Ingwi zənekə: tunguya durebori zwengwari ingu diwu diwən awi gwamə ukumənge'ki, akin gunti neyka zən nanəngwa ni ema fusiri winigesi nunasin iba rigənkuya kwa gwaməresəya zən nunna ne nəngéki akingwi gwamə ukuməngwa ni.
- Kükünsi: ema átari rizoyanari, ukugáchonuyai əyazey nari naba kütwinusi rizwengwa ni

II. Ema Wazorí awungwa.

1. Jwa kükumana Tá neyka chuzüngasi zwengwa, ingwi yow unkunari awiri eygwi neki niku nari:

Acuerdo
de
Paz

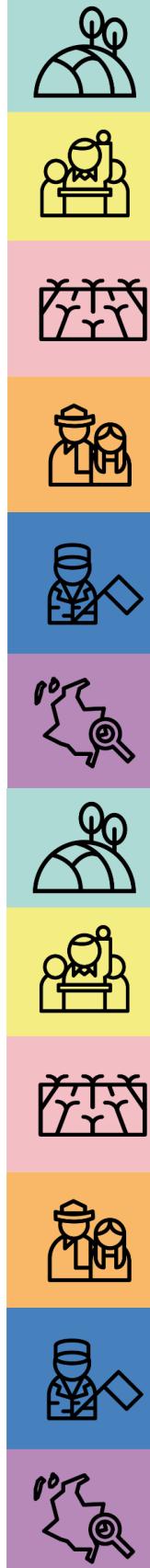
- Ema wazwengwari ingʉ munʉki, awiri aykʉnʉ awiri kágumʉsi unnusi ema átari rizoyana enʉnuki zeyzey akusʉngwa nari awiri pinnza rineyka tá kuyungwa nari.
- Nanʉndi izʉneyka ema ni:
 - Zagunamʉsi tari zoyana inʉ zunay zakachosʉngwasi ey nineyka
 - Dumʉsi awiri zagunamʉsi a'tari rizoyana jwa'kumʉngwasi, ey mi tungey zoyana, kwa inʉ eymi awkwa yana neykasin ingwi yow fusirisi ritʉngana awiri ingwi zʉnekʉ yow ayey wazwengwa nari.
 - Remasi ʉnkʉnari zweykweyka dumʉsi niwi kágumʉse

2. Jwa kʉkumana ema gunamʉ izatikumey zoyana takʉngwa nari, bunigʉmʉ zari nanʉnnuse furiri winigekuyasin:

- Ingwi ʉyazey nari jwa kʉkumana zʉn nani, ema tari unasi izatakungwa nari awiri guamʉ awʉngwa nari, ey uweki ema nuneykari azʉnʉki aykʉnʉ inʉ awi nanʉngwa rebunna.
- Warühákumey neykari, bunachʉ izatikumey zoyana izatakungwa nari, bunigʉmʉ fusiri igekuya jinansi zanʉnusi, ey mi awi sagunamʉsi zeyzey akumʉngwasi sinamu winukizatikuna jina, tá nuneyka kuwusi awiri bin atʉnʉki anʉkʉnchʉngwasi

3. Sakuku ingwi yunazey tanʉ zanamʉ neykazey nari jwa kʉkumana:

- Sakuku ingwi junazey, tanʉ zanamʉ-neykazey nari agáguna (JEP) nanʉ nugari ema nikamʉ uzori nanungwari, tʉngana izatasi, gwamʉ awi, zagwaka neki nisi ema bunigʉmʉ fusiri igekuyasi zanʉnuse nʉnna kʉregusi, umʉn jʉmʉ anisi kinki gwamʉ awi zweykwey kawʉn nuga jina.
- Eymi ne unikeki gwamʉ kʉresi neki zanu nanugwa ni (kwa gwamʉ ekukwey ikʉnzey neyka) ema agutari tʉnga nina, kwa ingʉ zuguro neyka kʉnsamʉ agʉnkuyachʉka, kwa amía sakuku riwari anugwe kʉnʉnachʉka kʉchʉnha , kwa gʉchʉ zí kazey gwa'na, nanʉnandi

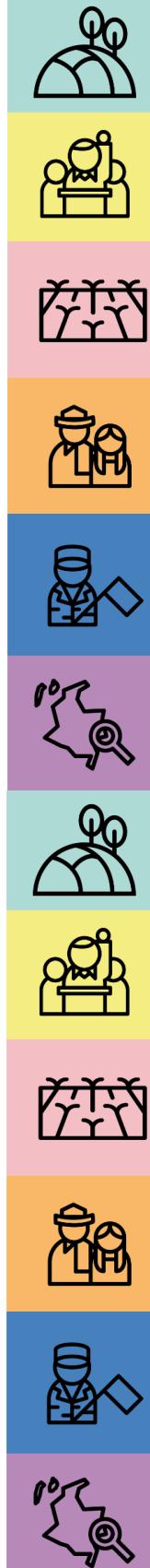
jwejwe nari wazoyana, kwa inu unkawé gwasu nunnai, ema zana neyka jwejwe nari jumé isi remasi neyka bunaché, pési, azini izanunén awungwasi sinamúse agunku nari, kwa kúpari guché zí kazey, jwejwe nari kwéyanke pari awitesi, awiri gúmúsiné jwejwe nari uzori fusiri ungakún.

- Ema chúnuna tunga nisi zoyanari nunnai ni riwén awi nungeri, eymi nisi nunachéka ema kúnse asewa kugi kwa awewa kugi kumungeri kwa riwari ninarway no azúni awi nanungwanari, eymi awiri nikamé ingwi juna awi nanungwa nari tunganá chéka anunchüguya kawa neyka. Ema ninarway nano azánu nuneyska, ey uweki kizari zoyana jinase jwa asi ninay ni agwasi kwa sakukuse aguncho awi nungeri, kúnse ingwi uga asewa kutou kugi kwa mouga uga kutou kugi kwey zuengwa ni.
- Ema JEP neykari sakuku umunte azúna ema pari neykase agusi nuneykáse winaguna awiri bisiné aki nanuki kúnse kwey nanungwa ni regusi zoya, ONU, awiri okurigún zané bisiné inu eymi nariza ni zakáchos zoya nába remasi riwiya gobiernuse agisi zoya neykin unkuñusí nanungwa ni.

4. Kwa re'kusi zweykwa tané zanamu kwakumungwa nari:

- Ema bunigému fusiri igekún nuga jinasin kuchona awéndi, ingwi neykari ema zí agazey sinamé kigwaka kwa azi ni azanén awi zoyana jina tané zanamu kúkwasi nanungwa nari gobiernuse jumé asi wasay nakún nuga ni.
- Emi rimaseykumey unabá ingwi eygwi neykari túngey zoyana muné jwasa, unisi zoyana káguka duzakusi tunganakúcha unchügungwa nari ema túngey rizoyana jina (ema túngey zoyana unchüngey awiri tunganá neyka unchünguya kawari nikamé awi) awiri remasi neyka du kúkusi ingwi kágumusi unnuñi yow awiri kuyanke pari jwe jwe nari awitesi ukumana ánuminun gwasi imuneygwi a kágumúse awir zakún chowchu kúnaku nanungwasi eymina diwén akusuya kútasi ingwi diki riwari kukwey nikungwasi.

5. Eygwi túngey zwey nanungwa:

- Eygwi t^ungey zwey nan^ungwa nari rimaseykumey eymi nan^ungwa ni gwa awi diw^u duw^un nann^unugasin unchünsi ingwi nan^uki nari regabi, ingwi yow rimaseykumey nunasi unchünsi awiri fusiri chusi aw^ungwasin nába ema ingwi gunam^u nanuki ^unisi zwengwasin waseykumey n^una maykun^u yuna nába waseykumey n^unna waruhün nusi.

6. Twire ^unkey ema guch^u chow ^unkachwkwa gwasi nan^uyába:

- Gobirnu as^uyari twire jukwa kawana az^una ema chow rinachwi in^u d^um^usi d^u chwi guch^u zí ^unkázu nari tan^u zanam^u kwasi n^unaba um^unkinki tari fusirisin n^unnanke kágum^use.
- Ema FACR-EP ryeikari ayeigwi twire y^ungwa eymi kuch^u zi ^unkágasu nari chow riwan^ukwa naba awiri ink^uga rinaba ingwi gunam^u nan^uki nari rizwenpana ^unigeri akingwi chow izari eymi nari igwi nanuki riwari kwey zoyaba rinachosi nan^ukwasi ingwi kágum^usi.

CHINGWA NEYKARI

WAZORI AWUNGWA NEYKA AWIRI NUNAY NO IZARI ACHWI AWUNGWEYKA

Ema rimaseykumey uneyska ayei unchüg^ukwey nan^ungwasiri, ayei aukwey neyka wazwengwasi wasay awiri sé inari chwi eymi nanungwa ni agwana nan^ungwa nari eymi kawi rebuni:

I. Agagu`na eyminasé inari zwengwasi

- Ema sé inari chwi zwengwa agaguna, tan^u zanam^u kwasi nan^ukwá ^unkeykum^unugába awiri diw^un ^unzari neyka dunisi zwengwasi (CSV), bisin^u

**Acuerdo
de
Paz**

Bogotá anusi maykunu gobiernusi rinikuya jina kuchünsi awiri maykunü furi winigekuya nünanse kuchünkwana FARC-EP kwa eymi si anugwe kunari nanunuga.

- Agáguna rinanunuga nikamü uwengwari: (ingwi neykari) yamey rewiari neyka duregabi, kwa ema rimaseykumey nüna chuka bunigumu nikwéy niga duregabi, (mouga neykari) rimaseykumey una ayei wazoyo ázari sé inanungwa nari, (maykunü neykari) jwakusi ema jwakukumanazey nari nikamü uwengwa nari kágumuse pinnasin unzunusi.

I. Wazori awüngwa

Ema CSVR unkewasey awi ayei nanükwey regow awi wazori awüngwa nari rimaseykumey eymi kawi intü nanungwa ni agwasi nunnába kutü zana nari ipesi awungwa nari.

- Wazori awüngwa neykari ingwi uga kugi amechüngwa nari rebuni awiri nikamü künari nanungwari ayei unkchünhey umen chüwi unküregabi agwanay remasi neykase regabi pouruse eymi chüwi unküregawen nuga jinasin awiri amía jina winazari rizoya si ingu umükunü künari, nariri ikü nabawatá nanugwa nari.
- Gow ayei regow ukumüngwa ni CONPES zakinugin ema wazori awüngweyka jwi kichori künari awüngwasin.
- Ema wazori awüngweykasindi mouga presidenti a'sa, acho awükin makeywa kugi uzweykwey kawi waseykumey ibisi nuneyka, awiri emase kutwinuga neykari wazori awungweyka ingwi zuneku umen azurün nisi (PND) neykasín awiri wazori awüngweka kugisi regabi. Dukukusükwey nabari du kükusi ema PND zakinuga neykari. Emazey nariri ley dukukusükwey ninügeri dukukusa nanunandi ingwi abiti retasi nanüngwa ukümüngwa ni.

II. Ema wazori awüngwaba kutwinusi nanungwa nari waseykumey nüñari jwí kágumuse zanusi:

- Intü dukukusükwey neykari du kusi nanungwa ni wazori awüngwa nari Departamentu awiri municipio nanunugába, awiri jwí ema renasi unkáchori neyka zey rebunna awiri jwí pinna sazari chonün nugari, ema rimaseykumey nünnna twire kuyungwa nari rebuni.

**Acuerdo
de
Paz**

III. Ingwi eygwi neyka.

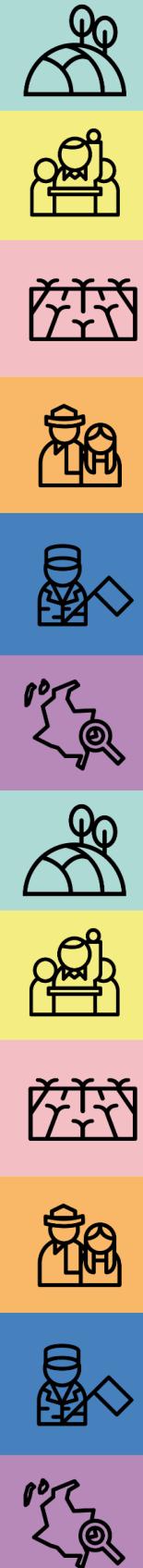
- Nikamʉ jumʉ anisi kʉnari jwi ipari rizoya jína rimaseykumey nʉnába kʉtwinusi zwengwa nari remasi neyka ingʉ gugin neyka zana nari.
- Inʉ nʉnʉkin wasay chwi zwengwa kʉchunsi nanungwa ni rimasay nʉnanke, jarin aziki nikakwa achway nari.

EMA RIMASAY UKUMANA PINNASE KWA ACHÜNGWA

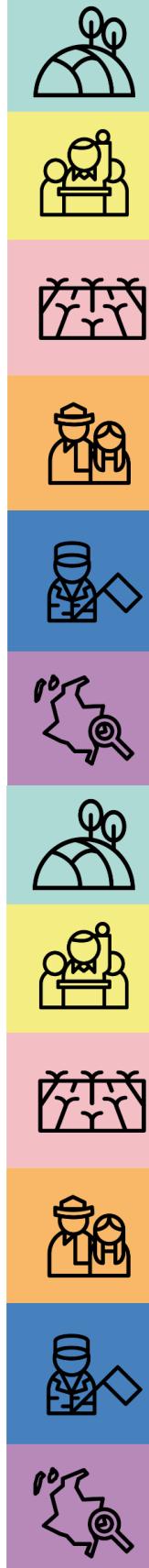
23 junio 2016 zarerí gobiernuse águna awiri FARC-EP jínasin winukurigʉnchünna rimasay rinʉnna si ri, remasi kágumʉse kwey nunʉn nugase kuwʉsa aukwey narizani, cámara remasi neyka eymi inʉ nariza nin regusi rinʉnase gwanay numero 156 neykasín 2015 kinsese, awiri numerʉ ikawa uga makeywa kutow neykasín 2015 kinsese senadujinase, sakuku umʉn azʉnase regugába tá.

Julio 18 do mir diesisei zarerí, sentenciase zakunugase tá C-379 do mil diseisei sakuku umʉn azʉna aseynari, ema proyecto rey estatutaria nanukwey nariza ni ema rimaseykumey fusiri igekuya jína ibisa awi birin ne zanika u nigeki zoya awungwa nari pinnase jwasa ipana kwa ipanu nʉn uwin izari nunʉngwanari.

**Acuerdo
de
Paz**

Acuerdo de Paz

Habana ünkugachori Kolombia zanu Gobierno awiri Farc Jinasin, rerimasay Iwisi neku kapitulu Ikuzey nunna

6.1.12.1. A zárhun akumana*

Gobiernu Kolombia zanu awiri Farc – EP jina, win yanari Iku, neykari ayeigwi twi 're wi ni tanu zanamu kwakuma a wundi wina zairi ju'mu a'si rinakun nuga nin birin ne zanika **unigekí**, umen du zanisi, ni wi ká gümuse, ey awiri birin pari chuewi wina azari zun rinakun nuga ni, kutukunun bunachu kinkuma uye pari, chow winugachu nari zí ázey ikunnzey ká gümü sé pari awitesi azi nikó akusi, awiri umen bünigumu akusi ikuha rikuya'k., eymi uwame iwa pariri unmén twi 're key tám zanu kukwasi ingwi jou naba win aruhay ikunha rizoyaba tá nanungwa nin

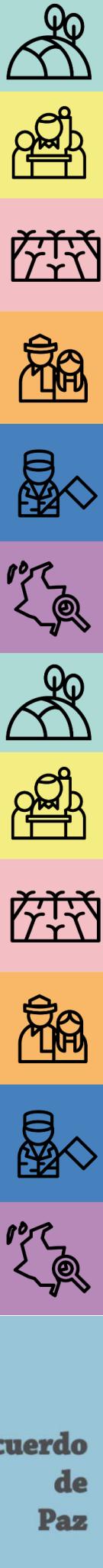
Pouru iku winna jinari zanun nugeyka ikunhüsi wamü sükwey nikundi eymi ní winiza nanu nanno izanun nusi ka'agümü naba, ka'a winukürenisi zoyaba awiri ikunhü Winnari zoyeyka diwén regau nari awiri kunsamü naba, iku nanunugeyka na'bari kutü nisi zoriza ema ayey rebori zwengeri eyma juna gwasi ní ikunha naba winí zwengwa emi akouna neyka du unkanisi zoyana ünkäpari zoya chukumey zwengwa si, awiri tanu zanu kwey muna zanika awiri amecha zwengwasi korombia waseykumana.

6.1.12.2. A'KUTU JINA*

Eymi ni zaka'chosí nünay wazwengwa waseykumey unari ingwi bunigumu kuchunha awiri tanu zamu kwakuma awundi izanun nusi birin ne zanika unigweki ámecha zoya awunngua waruhun nusi emi Korombia, igngwi ikusin dikin unkunusi awiri ordenamiento jurídico okuringun zanusé awiri constitucionse, sakuku jina umunte aza jinase zakáchosi awun nuga ayei im chungey nari keywuri wasey ukumey iku nunaba ta kinki un chugey wazuengua naru kutu a bunna nanun nugaba pariri, ikuri zimu izanu inu ne nun ámia kwa cheyrwa ne nugeki rebori agwasi chukumana Naciones unidas zakinugase awiri convenio 169 Remasi rinanuya jina okurigun zan rinikuya jinase zakächis wi nuna chusu nari wazwengwa nari rebunin

Ey awi keywuri inu ey mi nin zakachósi chukumey iku zey nunanke ri, Iku ikunaha kunsamu winigwikuyin tá kwa ikunha rinregusi ne unikeki chou ká chwi nanungua nari

**Acuerdo
de
Paz**

ey awiri ká, kágumu birin pari kuchukuma awi kwey nunankerí ikuhu kusamu wini gikuyin tá chow izari nanungwa nari re buni

6.1.12.3. Du chukweyka awiri nunaí awkweyka*

-Du chukeyka kwungwasi neykari agwa uneyka a`nosi azorizeyka, ema ayey rebori zwengeri nanungwa ni agwana neyka unkupari zweykweyka tikumey zwenge, awiri tanu zanamu muná amecha zwendi izanaze nari corombia.

-akutuu neykari chow izanungwa ni awarin izanu nari Consulta previa agugeyka eymi gwasi ni ikuse agensi nanungwasi, awaba pari ayeygwi ikuse kwa achu neyka kunsamuse inusi neykari chowgwi izanungwa ni umun eygwi za`nunun awendi izari neykari, aweki nanukwey ni izari nanunge. Na`ba achuhun nusiri nanungwa ni agwana ayey rebori zwengeri ikunabari, consulta previa agugeyka nungwa chow izen kinki awungwa ni ema constitucion awiri okurigun pari ey uwa izuna achuhun nusi.

-ikü neyka izuna kutu kurebori nanungwa ni, a`mia, sinamu, naba eygwi kwakumungwa neyka izuna. Azi nenun unigeki nanungwa ni agwana neykari pouruze kunsamu a`yansi zoriza neki nanu nariza ni.

a) ká`se aneysi zoya neyka agwana untasi wazorizeyka*

-ayey rebori zwengeri ema RRI neykari ikü neyka awiri kunsamu neyka chow izen awungwa ni, naba ká`ri remasi neykase apau künuna ni agugeyka chow achwagwi ukumungwa ni, naba íkwey zweykwey naba chow zanamu kwey zwengwa ká`se naba ká`gumü ikuse ikwey zoya, kwa kwey zoyaba birin pari, kwa kunzamuse inusi neykari. Awaba pari ká`se künari zoyeyka ayeygwi achwungwa ni, awiri kunsamuse gugaba tá, awiri anugwe naba anisi yoyin tá, neykari ingumun kinki chow izanungwa ni pouru umun tikumeyza nikun nugari, naba winunkwey zoriza winungawi zoyana ayeygwi.

-ká`a ikwakumey zweykwa, ká`ri ayey kinki nanungwa izari jwa kusi azoya naba ayeygwi kutwinusi zweykwey nanungwanariri pouru ikü neykari

kutwikumukwey kurebori azwengwa ni, nungeki anikwey zwen nuga zi kazu nari. Apau kurebori zoyeykari umun zakusi, kwasi, du akusi, apau regawi, jwa kusi, eygwi anukuremisi naba tanu mezari ka'ri ikukwey nanungwa nari. Ikuse na'bari apau ka'ri nungeki ka'a du azari zwengwasi chwi zwengwa nari nanungwa ni, awaba iku naba ta awiri kunsamuse ta winukunari zwengwa neykari ka'a amuchusun nanukwa gwasi nani. Ema bunigumu kuya du unkunisi zweykweyka nangeri ka'a mikunari, kwa awi, kwa unkamukanungwasi zweykwey neyka nungeri sakuku pouru ikuse neyka kutwinusi zwengwa ni bunigumu neyka du unkunisi zweykwey ninigeri.

Arusi zweykweyka ka'si warunhun nusi neykari (PDET) awiri ikusi ka'gumaku naba Afrocolombianu siku neykari eymi nari ayey ukumey zwengwa ni agwa awungwa ni, ungeri iku neyka naba kunsam chow izanungwasi ka'a na'bari, ey unigeri iku winnari zoriza windiwuna, arusi awkweyka, ka'a chow achukweyka awiri ka'se regusi zweykweyka nunaí kinki nisi zwengwasi.

b) kutwinusi zweykwey na'ba*.

Nanukwey kurebori zwengwa ni kutwinusi zweykwey nigaba ema sakuku ikujina winnazey neyka, awaba bisinuse sakuku winnanhun nigari diwun diwun na'ba kutwinusi zweykwey nangwa nari nanukwey kurebori zwengwa ni ema akowna neyka du unkunisi zoyana ayey rebori zwengeri, ema mowga naba ai zoyana awiri dumari zweykweyka rigagusi zoyaba ayeygwi.

Nanukwey rebori zwengwa ni beki sakuku nikungwa nari paperise akumey zwengeri ikuse nari ema ayey akumey zwenge ayaze kinki gwasi azoyanaze nari nungeri, awiri eymari ikuse si ayeygwi nanukwey ninge.

c) Ema umun tanu mezari nanukwey nangwa 3.4 naba zanu *.

Regusi naba ayey rebori zwengeri ema umun tanu mezari awiri ikwey zweykwey nanunge pouruse zanu awiri bisinu winanusi zoya ikunhu kagumaku zanu nungeri ikuneyka awiri kunsam kumuchusa ukumungwa ni.

**Acuerdo
de
Paz**

Du achukweyka twire kuya ukumungwa ni pouru iku anaba ta achwi azoyeyka, du jwa akumuey zoyeyka niwi nunkuranke awaba okurigun pari ayeygwi jwa akumuya, ikujina chuya awiri osunkun chuya jwa akumuya jina.

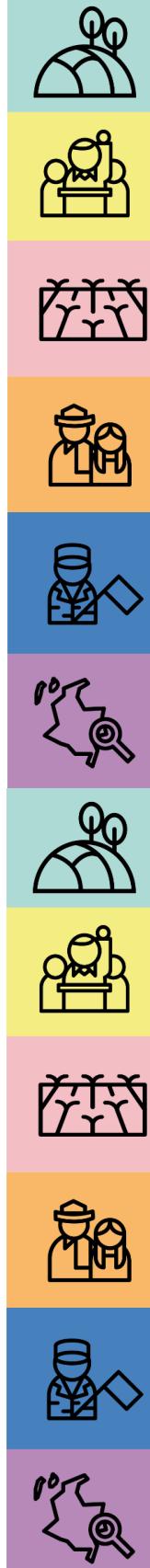
d) kanu du nanu neyka ukumey zoya kuregukukwa*.

- Twire aya awungwa ni pouru neyka ayey kinki rimaseykumey zoyabari kutwinusi zwengwasi, awiri bisinu ikuze nari nusi zoyeykari, eymi nari ukumungwa ni rigagusi zoyaba ka`agum uikuze nunanker. Azi nenun unigeki PNIS neykari twire ya awiri chow achwa awungwa ni kunzamu naba pari kanu ukumey zoyeyka nungwa awkwey nanu neyka ni ne ayen geki. Azi nenun unigeki ingwi si pari zun eymi nanungwa ni neki agwaku nanungwa ni, naba kunkun zari zoyeyka achwan nusi.
- Ka`a reniskuya umen chow achukwey neyka rigagusi zwengeri iku naba zanun nugeyka warunhakumey ukumungwa ni, awaba pari ka`agum uikuze neyka kanu awkwey nanu nasin amuchusi azoyana naba, awiri iku kunsamusin awiri remasi neyka ayuri zwen nuga neyka, awaba pari iku zuka`agum u naba kwuya awitureri ywewe nari zoyana ayeygwi warunha ukumungwa ni.

Ka`ase memuchusukweyka ka ikumana awitureri zwengeri pouru ikuze nasin rimasay ukumungwa ni. iku embera Puerto libertador cordona zanu, naba Ituango Antioquia zanu umen kinki arunhá izanungwa ni, naba pouru JIW San Jose Guaviare winkwey zoyeyka ayeygwi, awiri Nukak Guaaviare zanu, Mapiripan na`ba Puerto Concordia Meta zanu, uya zanagwi nari tumako Rio Chagui zanu, awaba pouru Awà Nariño zanu, awaba pari ema Consejo Comunitario Alto Mira agwaga awiri Frontera awiri Rio Chaguí awiri Municipio Buenos Aires zanu, awaba La Alsacia cauca zanu ayeygwi.

- Tanu zanamu kwakumeyza chow achuya kawi, awaba amuchana kwa akusi awaba pouru neyka ayeygwi na kawi Gobiernu Nacional awiri FARC-EP naba bisinu ikuze nari neyka umente azuna jinari nanukwey neyka kwasi zengwa ni, ema aykwariqun undechori, na`ba ka`agum eygwi anunkikwakumukwey kenis zwengwaze nari iku Nukak jina, pouru Embera Katio Alto San Jorge zanu, naba ayeygwi Consejo Comunitario Alto Mira naba Frontera awiri Curvaradó awiri Jiguamiando zanu jina ayeygwi.

**Acuerdo
de
Paz**

e) ʉnkapari zoyaba zi agazey zoyana neykari, "ta yʉkweyka, regusi, kwa rekusi awiri eygwi zanunʉn awʉngwa neyka".

- Regusi awiri nanʉkwey rebori zwenge ta yʉkweyka, regusi awkweyka, kwa rekusi awkweyka awiri eygwi zanu nʉn awʉngweykari iku winneyka rinhʉregusi zoya chow achwa awʉngwa ni ikunhʉ ka`agʉmʉse ukumey zoyeykari emanke zanu awaba okʉrigʉn ayeygwi du jwa akumey zoya naba achun nusi.
- Diwʉn diwʉn nari rinhʉregusi zweykweyka rebori anikuyin ta, kwa ingʉ diwʉn nari nʉngeri ema ikʉze nari nanʉngwa ni ʉnkeykumana ayey nisi zwengeri ikʉ neyka awiri kunzamʉ neyka warunhakumey nanungwa ni. Awaba pari chow izʉn awiri nanʉkwey rebori zwengwa ni ikʉ jina eymi rebonuyindi kʉtwinusi zwengwasi.
- Tanʉ zanamʉu kwakumey zwengwasi rinhʉregukʉkwa kwasi azoyana ayey rebori zwengeri nanʉ kwey neyka kwasi azwengwa ni, ema ikʉ winhʉregusi zoyasin rigʉnsi zwengwasi emi constitucion articuro 246 naba gwa aveyka chow achwʉya kawi, na`ba zakuku jina afrocolomianuze nari ayeygwi.
- Kwa ʉnkuya ukumʉngwa ni ema bisinʉ umʉn azʉna ikʉze neyka jina nasin emi ikʉ jina du nanu nasí nunna eygwi pourusi ʉndemina awʉngwa nʉngeri, ungeri umʉn ka`agʉmʉseri tanʉ zanamʉ kwʉn gwasi. Awaba pari umʉn nanʉkwey neyka kwa ʉnkey ukumʉngwa ni riwʉn awkweyka ku nanungwasiri ikʉ nachʉka kwa amia nachʉka, kwa abiti, kwa gʉmʉsinʉ na du nanu na sin nʉnnachʉka ukumu nanʉngwasi.

f) ayey ukumey awaba sekʉnari ukumʉngwa*.

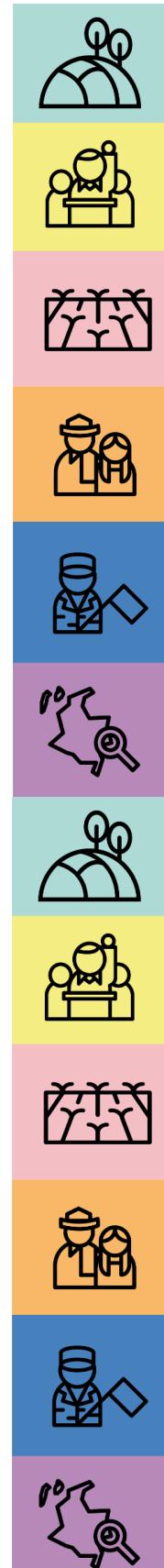
- Bisinʉ azuruhʉn azʉna kwasa ukumʉngwa ni ikʉ jinasin ungeri nanungwa ni agwana ayey rebonʉnge eyunigeri Gobiernu Nacionalsin awiri las FARC-EP naba bisinʉ umʉnte azʉna jina ikʉze jinasin. Bisinʉ kwasa ukumʉyari azi nachukwe keykumʉngwasi, awiri ajwa wasayʉn gwasi naba umʉn á ákʉtʉ ná kawi nanʉngwa

**Acuerdo
de
Paz**

nari ema nunaí niko awari sekununasin rigensi nanungwasi ema tanu zanamu kwangwa rebunna ayey rebori zwengeri. Nanungeki ikak sakuku winunkunari zoyeyka awarin anachwi neki nanu nanungwa ni.

- Nanungwa ni agwana ayey rebori zwengeri jwi kujunuyari ikak jina na'ba Gobiernu Nacionalsin na'ba Afrocolombianusin nanungwa ni jwi na'ba winunkuyana neki agazunchenhu nanungwa ni.

IKU JINAZE NARI AGAGUNA NEYKA AWIRI KÁ`GUMU IKWUNGWAZE NARI NEYKA.

**Acuerdo
de
Paz**